

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพื้นที่ ตำบลเกาะยอและตำบลน่าน้อยในจังหวัดสงขลา

Local Participation in Potential Development of Eco-tourism Management at Ko Yo and Nam Noi Subdistricts in Songkhla Province

เสรี บุญรัตน์^{1*} พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์² วสันต์ กาญจนมุกดา³ อภิวัฒน์ สมานธิ⁴ และ จารุวรรณ ทองเนื้อแข็ง⁵
Saree Boonrat^{1*} Pornchai Likhiththammarot² Wasan Kanchanamuda³ Apiwat Samathi⁴
and Jaruwan Thongnueakhaeng⁵

วันที่รับบทความ : 07/02/2566
วันแก้ไขบทความ : 18/03/2566
วันตอบรับบทความ : 12/05/2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับและปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดสงขลา 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา และ 3) แนวทางในการจัดการและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดสงขลา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึกจากการสุ่มตัวอย่างกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน่าน้อย จำนวน 420 ราย กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา จำนวน 150 ราย และกลุ่มผู้นำชุมชน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน 15 ราย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดสงขลาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแยกรายด้าน พบว่า ระดับมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 2) นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน่าน้อย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกรายด้าน พบว่า ระดับการตัดสินใจทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก 3) การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนยังไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนให้เกิดความยั่งยืน อีกทั้งรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มการท่องเที่ยวเชิง

¹ อาจารย์, วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

Lecturer, Management for Development College, Thaksin University

² รองศาสตราจารย์, วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

Associate Professor, Management for Development College, Thaksin University

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Assistant Professor Dr., Faculty of Economics and Business Administration, Thaksin University

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

Assistant Professor Dr., Management for Development College, Thaksin University

⁵ อาจารย์, ดร., วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

Lecturer, Dr., Management for Development College, Thaksin University

* Corresponding author: E-mail address: saree.b@tsu.ac.th

นิเวศโดยชุมชน ยังไม่มีกลุ่มท่องเที่ยวในการดำเนินการที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ดังนั้น แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้นำชุมชน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาศักยภาพการจัดการ

แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยให้ประชาชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการโดยใช้หลักการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติให้เป็นไปตามแผน การติดตามและประเมินผล และการได้รับผลประโยชน์ที่เท่าเทียมกัน โดยผลการวิจัยชุมชนและหน่วยงานภาครัฐสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดสงขลาให้เกิดความยั่งยืน เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว โดยให้ความสำคัญกับปัจจัยที่นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดสงขลา

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การจัดการการท่องเที่ยว

Abstract

This research aimed to study; 1) The potential of community participation in developing eco-tourism management in Songkhla Province, 2) The approach studied the relative importance of factors that affect community participation and decision-making of tourists about eco-tourism routes through Songkhla Province. 3) The Guidelines in the development of ecotourism management in Songkhla Province. Questionnaires and in-depth interviews were conducted with 420 randomly sampled individuals resident in Ko Yo and Nam Noi sub-districts of Songkhla province, 150 tourists who visited Songkhla province, and 15 community leaders and others engaged in tourism management from both the private and public sectors. Analysis of percentages, means and standard deviations indicated that 1) Community participation in the development of ecotourism management in Songkhla Province was generally at a moderate level, 2) The tourists showed a high level of attention to their decision-making about eco-tourism in Ko Yo and Nam Noi sub-districts, 3) Community participation is currently insufficient for the community-based eco-tourism model to be sustainable in the absence of local government and private sector groups with specific management responsibilities for ecotourism.

It was concluded that guidelines are required for the development of the unrealized potential of ecotourism management in Songkhla province that involves community stakeholders in order to plan, implement and monitor the sector to ensure equitable benefits. The results of this research can inform community research and government agencies in the development of policy from which guidelines can be developed.

Keywords: Local Participation, Ecotourism, Tourism Management

บทนำ

แผนการพัฒนากองการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. (2564 – 2565) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กำหนดวิสัยทัศน์ “เข้มแข็งจากภายใน พื้นตัวอย่างมีความรับผิดชอบ จุดเชื่อมโยงการท่องเที่ยวของภูมิภาค (Strength from within – Responsible Recovery, Regional Tourism Connectivity) โดยมีเป้าหมายการท่องเที่ยวในประเทศไทยมีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น อีกทั้งประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวคุณภาพที่เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวของภูมิภาค พลิกโฉมการท่องเที่ยวไทย ในพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวไทยสู่ความมั่นคงอย่างยั่งยืน ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วน โดยมีหลักการพัฒนากองการท่องเที่ยวด้วยการส่งเสริมความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่เสี่ยงต่อการเสื่อมโทรมอย่างมีประสิทธิภาพการบริหารความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว และการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมความยั่งยืนของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น รักษาและคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของชุมชน เปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาส จุดเริ่มต้นการเปลี่ยนผ่านสู่การท่องเที่ยวคุณภาพสูงและยังสอดคล้องกับการขับเคลื่อนการพัฒนารูปแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารราชการในจังหวัดให้มีความมีประสิทธิภาพสูง (High Performance Provinces : HPP) ประจำปี 2565 ของจังหวัดสงขลา ในการส่งเสริมและพัฒนากองการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท่องเที่ยว จังหวัดสงขลาตามแนวทางการขับเคลื่อนโครงการเพื่อขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยวเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยการประเมินศักยภาพชุมชนเป้าหมาย 4 ชุมชน โดยใช้เกณฑ์การประเมิน 6 ด้าน 31 เป้าประสงค์ เน้นการบริหารจัดการ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว เส้นทางและโปรแกรมการท่องเที่ยว สินค้าและผลิตภัณฑ์ในชุมชน รวมทั้งการประชาสัมพันธ์และการตลาด (Ministry of Tourism and Sport ,2018)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมและปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยองค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ องค์ประกอบด้านพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเกี่ยวเนื่องกับระบบนิเวศ นิเวศ (Eco-System) ในพื้นที่นั้น ๆ ประกอบไปด้วยองค์ประกอบด้านการจัดการที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องให้แก่นักท่องเที่ยวโดยองค์ประกอบต่างๆต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเข้ามามีบทบาทเพื่อร่วมกันพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนให้เกิดความยั่งยืน

“นกน้ำเพลินตา สมิหลาเพลินใจ เมืองใหญ่สองทะเล เสน่ห์สะพานหิน ถิ่นธุรกิจแดนใต้” คำขวัญประจำจังหวัดสงขลา ที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของพื้นที่โดดเด่นของเมืองสองทะเลมีอาณาเขตติดทะเลอ่าวไทยและทะเลสาบสงขลาที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านทรัพยากรธรรมชาติตลอดจนวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ ตำบลเกาะยอและตำบลน้ำน้อยมีอาณาเขตติดกับทะเลสาบสงขลาซึ่งมีความหลากหลายของทรัพยากรรวมถึงลำคลองวังที่มีชายฝั่งเป็นป่าโกงกางตลอดแนวซึ่งสามารถพัฒนาศักยภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวมาศึกษาและเรียนรู้วิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ชายฝั่งทะเลสาบสงขลาที่เป็นเอกลักษณ์ พื้นที่ตำบลเกาะยอตั้งอยู่ใจกลางทะเลสาบสงขลาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจะต้องมาสัมผัส ปัจจุบันมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีความหลากหลาย เช่น กลุ่มผ้าทอเกาะยอ กลุ่ม OTOP นวัตกรรม กลุ่มเลี้ยงปลากระพง เป็นต้น ทั้งนี้จากการประชุมเพื่อพัฒนากองการท่องเที่ยวร่วมกับท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสงขลา พัฒนาชุมชนจังหวัดสงขลา สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และผู้นำชุมชนมองว่า สิ่งที่ชุมชนยังขาดและมีความต้องการให้เกิดขึ้นในพื้นที่คือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมกันพัฒนาศักยภาพ

จัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน่าน้อย จังหวัดสงขลา เนื่องจาก 2 ตำบลอยู่ในพื้นที่มีอาณาเขตติดต่อกับทะเลสาบสงขลา โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ร่วมกับองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. ยกย่องให้เป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวต้นแบบที่มีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนและรองรับการเดินทางมาเยือนของนักท่องเที่ยวระดับคุณภาพสูง อีกทั้งมีข้อเสนอแนะให้มีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีการบริหารจัดการโดยประชาชนมีบทบาทและส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง การวางแผนการปฏิบัติให้เป็นไปตามแผน รวมถึงการติดตามและประเมินผลเพื่อการพัฒนาศักยภาพรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มีความยั่งยืน

ดังนั้น คณะผู้วิจัยและหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา เล็งเห็นว่าพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน่าน้อย จังหวัดสงขลาเป็นพื้นที่ในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนจะต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนาและกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนและสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา ทั้งนี้จะต้องศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีปัจจัยในการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้เป็นส่วนในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาศักยภาพและสร้างขีดความสามารถในการบริหารจัดการรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนให้มีศักยภาพและที่สำคัญเกิดการจัดการการท่องเที่ยวที่มีความยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับและปัจจัยที่ส่งผลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน่าน้อยในจังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน่าน้อย ในจังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน่าน้อยในจังหวัดสงขลา

ทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1.1 ความหมายการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

นิยามของความหมาย การท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดย Sonloi (2019) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติมีอยู่เฉพาะถิ่นรวมถึงการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม โดยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับท้องถิ่นเพื่อสร้างจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมกับท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืนและยังมีนักวิชาการที่ได้ให้นิยามของความหมายการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่ง Jittangwatana (2005) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ โดยมีการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องและให้ชุมชนท้องถิ่น การสร้างจิตสำนึก ให้ทุกฝ่ายร่วมกันรับผิดชอบต่อระบบนิเวศอย่างยั่งยืน จากนิยามความหมายของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สรุปได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น รวมทั้งวัฒนธรรมและความหลากหลายที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ และถือเป็นการท่องเที่ยว

แบบรับผิดชอบที่ผู้เดินทางจะต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกในการร่วมกันรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวมีความยั่งยืน

1.2 องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

Jittangwatana (2005) กำหนดองค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4 ประการ ดังนี้

- องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Identity or Authentic or Endemic or Unique) เป็นแหล่งรวมวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Eco-system) ในพื้นที่นั้นๆ ดังนั้นองค์ประกอบด้านพื้นที่จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ (Natural-based-tourism)

- องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (Responsible Travel) โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และควบคุมพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน (Sustainably Managed Tourism) เพื่อให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (Responsible Travel) โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

- องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยวประชาชนในท้องถิ่นและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา (Environmental Education-based Tourism)

- องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น (Involvement of Local Community or People Participation) ในกระบวนการมีส่วนร่วมด้านการคิด การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การได้รับประโยชน์ และติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมกันบำรุงรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและการได้รับผลตอบแทนเพื่อนำมาบำรุงรักษาและบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ ท้องถิ่นและคนในชุมชนเริ่มต้นจากการมีส่วนร่วมในระดับรากหญ้าจนถึงการมีส่วนร่วมของการปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจึงถือเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participation-based Tourism)

องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้อธิบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่าประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ พื้นที่ท่องเที่ยว การจัดการอย่างยั่งยืน กิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมของคนในองค์กรชุมชน หากการท่องเที่ยวใดมีองค์ประกอบที่ไม่สมบูรณ์ดังกล่าวข้างต้น ก็จะทำให้ระบบการจัดการการท่องเที่ยวไม่สมบูรณ์และอาจจะกลายเป็นการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่น ๆ องค์ประกอบหลักทั้ง 4 ด้าน โดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมนั้นเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างมากเนื่องจากจะก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ท้องถิ่นในหลายๆด้านทั้งการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และที่สำคัญเป็นการพัฒนาและยกระดับพื้นที่ในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่

2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการพัฒนาศักยภาพของชุมชน

2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชน

จากการศึกษาความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชน BuNgarueang (2019) ที่มีความหมายในทิศทางเดียวกันว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน คือ การที่สร้างโอกาสให้สมาชิกในชุมชนได้เข้ามามีบทบาทในกระบวนการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่ร่วมกันวางเป้าหมายอีกทั้งการติดตามและประเมินผลที่เกิดขึ้นรวมถึงการได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา

2.2 รูปแบบการมีส่วนร่วม

BuNgarueang (2019) เสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมเป็น 4 แบบ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกคือการกำหนดความต้องการและจัดลำดับความสำคัญและเลือกนโยบายกับประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานตามโครงการนั้นจะได้มาจากคำถามที่ว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้างและจะทำประโยชน์โดยวิธีใด เช่น การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหารงาน การประสานงานและการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มผลประโยชน์ของโครงการนี้รวมทั้งผลประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการซึ่งเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลในสังคม

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกต คือ ความเห็น ความชอบและความคาดหวัง ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มได้

ทั้งนี้จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดย Tuaycharoen and Kangsadaporn (2019) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนใน อำเภอกะพะงั่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในชุมชนอยู่ในระดับมากจึงทำให้การจัดการและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ที่มีความเข้มแข็ง และ Zakia kia (2021) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอินโดนีเซีย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ในระดับต่ำ ชุมชนขาดการประสานงานระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ขาดการจัดการแบบรวมศูนย์ ชุมชนยังขาดการให้ความร่วมมือซึ่งเป็นอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน สาเหตุจากขาดการรับรู้ข้อมูลและองค์ความรู้ในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทำให้เกิดอุปสรรคในการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน

ระเบียบวิธีการศึกษา

การดำเนินการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) เพื่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและศึกษาปัจจัยที่ส่งผลในการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวเพื่อพัฒนา ระยะเวลาวิจัยทั้งหมด 1 ปี ตั้งแต่ มกราคม 2565 ถึง ธันวาคม 2565

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 5 – 9 เทศบาลตำบลน่าน้อย อำเภอลาดใหญ่ และประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลเกาะยอ จำนวน 14,819 คน ผู้วิจัยได้กำหนด

ขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Krejcie and Morgan (1970) ตามตารางในการกำหนดขนาดตัวอย่าง $N = 15,000$ คน $n = 374$ ชุด เพื่อป้องกันความคาดเคลื่อน ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง 420 ชุด

ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 2 นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา พื้นที่ตำบลน่าน้อยและตำบลเกาะยอ โดยไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน (Infinite Population) ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงของกลุ่มนักท่องเที่ยว จำนวน 150 ชุด ซึ่งเป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสมตามข้อเสนอแนะของ Hair (2009) ในกรณีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนา

ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 3 เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน่าน้อยในจังหวัดสงขลา ได้แก่ นายกเทศบาลตำบลน่าน้อย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ ผู้นำชุมชน ประชาชน ชาวบ้าน ประธานวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่การวิจัย ชาวประมงในชุมชน ผู้ประกอบการเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดสงขลา รวมจำนวน 15 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือมี 2 แบบ คือ 1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ทั้งหมด 6 ประเด็น คือ ภาพรวมของการท่องเที่ยวในพื้นที่ รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ วิเคราะห์สภาพแวดล้อม ปัญหา อุปสรรคตลอดจนข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ 2. แบบสอบถามประชาชน ประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยว และแบบสอบถามนักท่องเที่ยวในประเด็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน่าน้อย

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ประเมินจะจัดกระทำกับข้อมูล (Data Processing) เริ่มด้วยการจัดระบบข้อมูล แยกประเภทข้อมูล ตามประเด็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยและทำความเข้าใจความหลากหลายตลอดจนความแตกต่างของข้อมูลที่รวบรวมมา จากนั้นผู้วิจัยจะวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่ได้เมื่อได้ข้อมูลประเด็นต่าง ๆ ครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว ผู้ประเมินนำมาจัดระบบข้อมูลแยกเป็นหมวดหมู่และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนา (Descriptive Analysis)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ โดยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติทั้งหมด ตามลำดับการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อการคำนวณหาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 ที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) โดยใช้ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน่าน้อยในจังหวัดสงขลา โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดสงขลาของนักท่องเที่ยว โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง ระดับการตัดสินใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง ระดับการตัดสินใจมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง ระดับการตัดสินใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง ระดับการตัดสินใจน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง ระดับการตัดสินใจน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะข้อเสนอแนะของตนเองที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน้ำน้อยในจังหวัดสงขลา

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ ระดับและปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน้ำน้อยในจังหวัดสงขลาของนักท่องเที่ยวและแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน้ำน้อยในจังหวัดสงขลา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน้ำน้อยในจังหวัดสงขลา

1.1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 57.4 มีอายุระหว่าง 26-35 ปี ร้อยละ 21.9 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 55.2 ประกอบอาชีพค้าขาย/รับจ้าง ร้อยละ 28.1 มีรายได้ระหว่าง 6,001-16,000 บาทต่อเดือน และอาศัยอยู่ในชุมชนตั้งแต่ 21 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 51.7

1.2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน้ำน้อย ในจังหวัดสงขลา

Table 1 Shows the Average Level of Public Participation in the Development of Ecotourism Management Potential.

Factors	\bar{x}	Participation Level
Participation in planning and decision-making	2.93	Moderate
Participation in implementing the plan	2.89	Moderate
Participation in benefit management	2.80	Moderate
Participation in monitoring and evaluation	2.75	Moderate
Total	2.84	Moderate

จาก Table 1 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของของประชาชนในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน้ำน้อยในจังหวัดสงขลา จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 420 คน พบว่า โดยภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วยด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนงาน ด้านการมีส่วนร่วมใน

การจัดการผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 2.93 2.89 2.80 2.75 ทั้งนี้ โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.84 การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

2 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน่าน้อย ในจังหวัดสงขลาของนักท่องเที่ยว

2.1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 63.3 มีอายุ Generation Y อายุ 24 - 41 ปี (พ.ศ. 2523 - 2540) ร้อยละ 36.0 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 46.7 ประกอบอาชีพข้าราชการ ร้อยละ 34.0 และมีรายได้ระหว่าง 10,000-20,000 บาทต่อเดือน

2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน่าน้อยใน จังหวัดสงขลาของนักท่องเที่ยว

Table 2 Ecotourism Decision Levels in Ko Yo and Nam Noi Sub-districts

Factors	\bar{X}	Decision Level
Local Management	4.01	high
Community Management	3.92	high
Activities and Processes	3.95	high
Community Participation	3.91	high
Total	3.95	high

จาก Table 2 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ตำบลเกาะยอและ ตำบลน่าน้อยของนักท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา ด้านพื้นที่ ด้านการจัดการของชุมชน ด้านกิจกรรมและ กระบวนการ และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 4.01, 3.92, 3.95, 3.91, โดยรวมอยู่ที่ 3.95 ระดับการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในการตัดสินใจมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน พื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน่าน้อยของ นักท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา

2.3 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ของการมาท่องเที่ยว พบว่า เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและหลีกเลี่ยงจากความวุ่นวาย ร้อยละ 54.0 เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดสงขลาครบรอบครัว/ญาติร้อยละ 62.0 โดยรถยนต์ส่วนตัว ร้อยละ 64.0 เข้าพักที่พักรับรองชุมชน เช่น โฮมสเตย์ ร้อยละ 52.0 จำนวนวันที่คาดว่าจะเดินทางมา ท่องเที่ยวระหว่าง 3 – 4 วัน ร้อยละ 51.3 และค้นหาข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต แอปพลิเคชัน เว็บไซต์ต่าง ๆ ร้อยละ 64.0

3. จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรวมทั้งผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องภาครัฐและภาคเอกชนในพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน่าน้อย จังหวัดสงขลา จำนวน 15 คน เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในชุมชน โดยมีวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) จำนวน 6 ประเด็นรายละเอียดดังนี้

ประเด็นที่ 1 ภาพรวมของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดสงขลา ในส่วนการมีส่วนร่วมของ ประชาชนด้านภาพรวมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ส่วนใหญ่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ดังกล่าว ยังขาดการร่วมกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม เช่น กิจกรรมล่องเรือชมพระอาทิตย์ กิจกรรมล่องเรือรอบเกาะ คลองวง ล่องเรือชมเกาะยอ ล่องเรือชมป่าโกงกาง ล่องเรือชมสวนป่าเปรม

ประเด็นที่ 2 การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน่าน้อย จังหวัดสงขลา พบว่า มีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีความหลากหลายอีกทั้งขาดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมกันจัดการกลุ่มและกำหนดทิศทางในการพัฒนา อีกทั้งประชาชนขาดองค์ความรู้ในด้านการบริหารจัดการรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้เกิดความยั่งยืน

ประเด็นที่ 3 การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจและการวางแผนการดำเนินงาน พบว่า ผู้รับการสัมภาษณ์ยังไม่มีส่วนร่วมในการร่วมในการวางแผนการดำเนินกิจกรรมในชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประเด็นปัญหาการมีส่วนร่วมขององค์กรภาครัฐและภาคเอกชนในพื้นที่ขาดการร่วมมือในการกำหนดรูปแบบการจัดการและการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวตลอดจนการวางแผนในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานร่วมกันทั้งในส่วนของผู้นำชุมชน ประชาชน องค์กรปกครองท้องถิ่น ภาครัฐและภาคเอกชนที่ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว

ประเด็นที่ 4 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า ผู้นำชุมชน ประชาชนในชุมชน และองค์กรปกครองท้องถิ่น ขาดการสื่อสารในเรื่องกิจกรรมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน ทำให้เกิดช่องว่างในการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ และการรับผลประโยชน์ยังไม่กระจายไปยังประชาชนในชุมชนโดยทั่วถึงก็มาจากสาเหตุการสื่อสารของผู้นำชุมชน และกลุ่มวิสาหกิจที่ขาดองค์ความรู้ในการปฏิบัติงานอีกทั้งกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน

ประเด็นที่ 5 ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการจัดการที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวมีอะไรบ้าง พบว่าประเด็นหลักๆที่ทำให้การพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน่าน้อยในจังหวัดสงขลา ขาดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนใน การกำหนดแนวทางในการพัฒนาขาดองค์ความรู้ในการจัดการรูปแบบการท่องเที่ยว การสื่อสารไปยังกลุ่มประชาชนในพื้นที่และสิ่งสำคัญชุมชนกับองค์กรส่วนท้องถิ่นจะต้องมีแนวทางในการพัฒนาที่มีรูปแบบการจัดการที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ

ประเด็นที่ 6 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมพื้นที่เพื่อสร้างกลยุทธ์ในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน่าน้อยในจังหวัดสงขลา โดยการนำเอา SWOT Analysis มาใช้ในการวิเคราะห์ โดยผลการศึกษาพบว่า จุดแข็งของพื้นที่ ได้แก่ วัฒนธรรมประเพณีที่มีความหลากหลาย ทรัพยากรทางธรรมชาติเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว อัตลักษณ์และวิถีของชุมชน และสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว จุดอ่อน ขาดความรู้และความเข้าใจในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ขาดการวางแผน การสื่อสารของผู้นำยังไม่ทั่วถึง โอกาส ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน และอุปสรรค สภาพภูมิอากาศในพื้นที่อาจจะไม่สะดวกในการท่องเที่ยว

สรุปและการอภิปรายผล

ผลการศึกษาในระดับและปัจจัยที่ส่งผลการมีส่วนร่วมของประชาชนมีผลต่อการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน่าน้อยในจังหวัดสงขลา ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ปัจจัย

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงนิเวศพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน่าน้อยในจังหวัดสงขลา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงนิเวศพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน่าน้อยในจังหวัดสงขลา ทั้ง 4 ปัจจัยอยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพื้นที่ตำบลเกาะยอ และตำบลน่าน้อยในจังหวัดสงขลา โดยการพัฒนาจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ผู้ประกอบการและที่สำคัญที่สุดนั้นคือ ประชาชนในชุมชนต้องมีการพัฒนาพื้นที่ควบคู่กัน ผู้วิจัยเสนอแนวทางในการพัฒนาดังนี้

แนวทางระดับชุมชนในการจัดการและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน่าน้อยในจังหวัดสงขลา โดยสิ่งสำคัญประชาชนจะต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อทำการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการบริหารจัดการกลุ่มโดยมีภาระหน้าที่ตามที่คณะกรรมการกลุ่มได้พิจารณาเห็นควร ร่วมกันกำหนดวางแผนและการตัดสินใจ การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ การจัดการผลประโยชน์ และการติดตามและประเมินผล เพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้มีความยั่งยืน ชุมชนจะต้องรวบรวมองค์ประกอบของการจัดการการท่องเที่ยวสำคัญให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อเป็นจุดขายในการสร้างการรับรู้และมีผลต่อการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เช่น ด้านพื้นที่ในประเด็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีความสวยงามและมีความหลากหลาย แหล่งท่องเที่ยวมีความเป็นเอกลักษณ์ที่ น่าสนใจเช่น วิถีชีวิตของวัฒนธรรม ประเพณี แบบดั้งเดิม ด้านการจัดการชุมชน การบริการร้านค้า มีความเป็นระเบียบ เหมาะสม ต่อแหล่งท่องเที่ยวและเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว การจัดระบบรักษาความปลอดภัยภายในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ด้านกิจกรรมในชุมชน ความหลากหลายของกิจกรรมในชุมชนที่สร้างประสบการณ์และการเรียนรู้ให้กับนักท่องเที่ยว และสิ่งสำคัญการสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวเป็นการสร้างการกลับมาใช้บริการซ้ำ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อที่หลากหลาย เช่น สื่อออนไลน์, วิทยู, โทททัศน์, หรือสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในการจัด กิจกรรมทางการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการพัฒนาความเป็นอยู่และรายได้ ของชุมชนท้องถิ่น ทั้ง 4 ด้านที่กล่าวมาเป็นปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่

แนวทางระดับนโยบาย สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาศักยภาพเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน่าน้อยในจังหวัดสงขลา

1. การผลักดันและการวางแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาศักยภาพพื้นที่ เพื่อบริการนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดสงขลา โดยการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาพื้นที่โครงสร้างพื้นฐานในชุมชน และเพิ่มองค์ความรู้ให้ชุมชนในการเตรียมพร้อมรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน

2. องค์การภาคี ภาครัฐและภาคเอกชนควรมีการเข้ามาเป็นแกนนำ จัดกิจกรรม หรือดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน หรือพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง และการกระตุ้นให้ผู้นำชุมชน เข้าร่วมกิจกรรมและสื่อสารไปยังประชาชนให้ทั่วถึง

3. ส่งเสริมให้มีกิจกรรม การจัดฝึกอบรมด้านการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบด้านบวกและลบในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในชุมชนและการดูแล การดูแลรักษา ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในชุมชนโดยการสนับสนุนด้านการจัดกิจกรรมภายในชุมชน ให้มีการขับเคลื่อนและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนจัดทำป้ายสื่อความหมายบริเวณจุดต่าง ๆ ของชุมชน เพื่อบ่งบอกถึงความสำคัญและให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่

ผลการศึกษาในระดับและปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชนในพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน่าน้อยในจังหวัดสงขลา ยังขาดการรับรู้

เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารในการเข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการร่วมกันกำหนดแผน การปฏิบัติให้เป็นไปตามแผน การติดตามและประเมินผลเพื่อให้ชุมชนได้รับประโยชน์และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน ประชาชนในชุมชนที่ไม่ใช่ระดับผู้นำชุมชนยังขาดองค์ความรู้ในการจัดการและวางแผนพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและเกิดความยั่งยืนในพื้นที่ ซึ่งการศึกษาวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Sonloi (2019) ที่ได้ศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของชุมชนบ้านริมคลอง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงครามพบว่าในทุก ๆ ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนในชุมชนที่ไม่ใช่ผู้นำขาดองค์ความรู้ กระบวนการจัดการ และรูปแบบแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดความยั่งยืน อีกทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Boonrat and Anantamongkolkul (2019) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบางพัฒนา จังหวัดพังงา พบว่า ประชาชนในชุมชนยังขาดองค์ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีชุมชนเข้ามาบริหารจัดการในทุกกระบวนการและแต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Tuaycharoen and Kangsadaporn (2019) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนในอำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนในชุมชนได้รับการศึกษาสูงและได้เข้าอบรมเกี่ยวกับการจัดการและการพัฒนาพื้นที่ในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและประชาชนในชุมชนมีความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวที่ทำรายได้ให้กับชุมชนที่ทำให้คนในชุมชนมีงานทำ มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการรวมไปถึงที่สำคัญการแบ่งผลประโยชน์กันอย่างเป็นธรรม โปร่งใส ไม่ถูกผูกขาดโดยกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ประชาชนในชุมชนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพพื้นที่ของชุมชนในอำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Phopruksanand (2021) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดน้ำวัดลำพญา จังหวัดนครปฐม ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนในชุมชนต้องการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมกันวางแผนดำเนินการพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี อย่างยั่งยืน ทั้งนี้เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมประชาชนในชุมชน ผู้นำชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ผู้ประกอบการในพื้นที่ ตลอดจนเครือข่ายของชุมชนที่ถือว่าชุมชนนั้นมีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะและองค์ความรู้ให้กับประชาชนในพื้นที่ ไม่ใช่เพียงแต่ผู้นำที่จะต้องมีความรู้ประชาชนในพื้นที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนจะต้องได้รับการพัฒนาทักษะและเสริมสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เกิดความยั่งยืน ทั้งนี้ประชาชนในชุมชนจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาพื้นที่และพร้อมที่จะเข้าร่วมประชุม วางแผนและร่วมกันตัดสินใจในการพัฒนาตลอดจนติดตามและประเมินผลการพัฒนาเพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงนิเวศพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน่าน้อยในจังหวัดสงขลา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญที่เท่ากันทั้ง 4 ปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดการในพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากที่สุดโดยเฉพาะบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีความอุดมสมบูรณ์ มีความสวยงามและมีความหลากหลายให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาและสร้างประสบการณ์ในการจดจำที่ดี ด้านการจัดการของชุมชน นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการบริการและความเพียงพอต่อการให้บริการของชุมชนต้องความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยที่สำคัญคือความพร้อมของชุมชนในการรองรับนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในชุมชน ด้านการดำเนินกิจกรรมและกระบวนการ

นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการสร้างรายได้และสร้างอาชีพกับคนในชุมชนที่หลากหลายและรวมไปถึงการประชาสัมพันธ์หลากหลาย เช่น สื่อออนไลน์ ซึ่งปัจจุบันกลุ่มนักท่องเที่ยวสอบถามข้อมูลการท่องเที่ยวได้อย่างครบถ้วน และด้านการมีส่วนร่วมก็เช่นเดียวกันนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชน การสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่น ซึ่งปัจจัยดังกล่าวหากชุมชนท่องเที่ยวไม่สามารถที่จะดำเนินการจัดการให้เป็นไปตามความต้องการของนักท่องเที่ยวชุมชนนั้นก็จะเป็นการพัฒนาและสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่นั้น โดยผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Sanitchan (2021) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยว กรณีศึกษาตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยนักท่องเที่ยวได้ให้ความสำคัญกับทุกปัจจัย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Dawwiankan and Pinta (2020) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวกรณีศึกษา สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง และสถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Hiranthet (2013) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เพื่อให้พื้นที่ชุมชนตำบลเกาะยอและตำบลน่าน้อย จังหวัดสงขลา มีแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน สิ่งสำคัญชุมชนจะต้องมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวให้เป็นไปตามปัจจัยที่นักท่องเที่ยวเลือกตัดสินใจมาท่องเที่ยวและเป็นไปตามวิถีชีวิตและอัตลักษณ์ของชุมชนให้คงอยู่เหมือนเดิมผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลางทำให้การพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ยังขาดระบบการบริหารจัดการ ดังนั้น ผู้นำชุมชนระดับท้องถิ่น ผู้นำกลุ่มชุมชนควรมีการกำหนดแผนในการปฏิบัติงานโดยให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนร่วมกันทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ตำบลเกาะยอและตำบลน่าน้อย ในจังหวัดสงขลา

2) ควรนำผลงานวิจัยไปใช้ในหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีบทบาทในการกำหนดนโยบาย วางแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน สร้างความตระหนักและที่สำคัญกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ภาครัฐ ภาคเอกชนและสถานประกอบการในพื้นที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องให้การสนับสนุนให้เกิดการจัดตั้ง และรวมกลุ่มเป็นกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนด้วยตนเอง โดยหน่วยงานภาครัฐ สนับสนุนและสถาบันการศึกษา ร่วมกันส่งเสริมและให้องค์ความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

3) ควรพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ตำบลน่าน้อยและตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา โดยการรวมกลุ่มที่ชัดเจนเพื่อการจัดการที่เป็นรูปธรรมและเตรียมพร้อมที่จะรองรับนักท่องเที่ยวโดยที่สำคัญที่สุดควรมีการร่วมประชุมและกำหนดแนวทางการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบเพื่อให้ประชาชน

ที่มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมมีบทบาทในการจัดการ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในทุกๆด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนหากขาดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนแล้ว การขับเคลื่อนก็ไม่สามารถที่จะขับเคลื่อนไปได้อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตหรือการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการสำรวจกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อนำมาเป็นกิจกรรมหลักในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน
- 2) ควรมีการศึกษาต่อยอดเกี่ยวกับศักยภาพเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางน้ำเพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบที่มีความหลากหลายในชุมชน
- 3) การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยว แต่ยังไม่ได้ศึกษาถึงขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวได้มากนักน้อยเพียงใดและแนวทางในการป้องกันหากมีนักท่องเที่ยวเกินความสามารถในการรองรับของพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

- Boonrat, S., & Anantamongkolkul, C. (2019). *Community-Based Tourism Management at Ban Bang Phat, Phang Nga Province, a Preliminary Case Study*. The 3rd National Academic Conference, Faculty of Tourism Management National Institute of Development Administration.
- BuNgarueang, M. (2019). *The Development of Community Eco-tourism in Singhanat Subdistrict. Lat Bua Luang District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province*. Bangkok: National Institute of Development Administration.
- Chuambumrung, T. (2009). *Roles of Local Administrative Organizations and Sustainable Tourism Development based on Sufficiency Economy Concepts*. Bangkok: Publishing House of the Cabinet and the Royal Gazette.
- Hair, J.F (2009). *Multivariate Data Analysis*. (7th ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Janket, K. (2017). *Sustainable Community Tourism Management: Case Study: Ko Yo Community, Songkhla Province*. Bangkok: Thammasat University.
- Jittangwattana, B. (2005). *Sustainable Tourism Development*. Bangkok: Thammasat University Book Center.
- Juspalo, S. (2013). Ecotourism Management by Community Participation Process in the Area. Koh Sarai, Satun Province. *Journal of Community Development Research*. 6(1), 81-93.
- Ko Yo Subdistrict Administrative Organization, Mueang Songkhla district, Songkhla province. Retrived on February 8, 2023 from <https://kohyor.go.th/frontpage>
- Ministry of Tourism and Sport. (2018). *National Tourism Development Plan (2021–2022)*. Bangkok: Office of the Permanent Secretary, Ministry of Tourism and Sports.
- Nam Noi Subdistrict Administrative Organization, Hat Yai district, Songkhla province. Retrived on February 8, 2023 from <http://www.namnoi.go.th/frontpage>,

- Pamaranon, P. (2019). *Factors Influencing Decision Making for Historical Tourism and Culture of Thai Tourists in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province*. Independent Study, Master Degree, Bangkok University.
- Phopphueksanand, N. (2021). The Participation of the Wat Lam Phaya Floating Market Community Nakhon pathom Province in Sustainable Tourism Management. *Journal of Social Science and Buddhistic Anthropology*, 6(9), 100-110.
- Ratinthorn, S. (2012). Pushing Factors and Pulling Factors Affecting Chinese Tourists in Choosing to Travel in Thailand. *APHEIT Journals*, 18(1), 84-104.
- Rattanaphongpinyo, T. (2016). *Public Participation and Environmental Factors in Manage the Eco-tourism of Bang Nam Phueng Floating Market*. Phechaburi: Silpakorn University.
- Songkhla Province. (2021). Retrived on February 8, 2023 from <https://www.songkhla.go.th/frontpage>
- Sonloy, W. (2019). *Participation of Local Communities in Creative Tourism Management of Ban Rim Klong Community, Muang District, Samut Songkhram Province*. Phechaburi: Silpakorn University.
- Suansri, P. (2017). Community Based Tourism (CBT). *Tourism Economy Report*, 2017(7), 251-253.
- Thuaycharoen, P., & Kangsadaporn, A. (2019). *People's Participation in Sustainable Ecotourism Development in Koh Phangan District, Surat Thani Province*. Paper Presented at the 14th National Graduate Studies Conference. University of the Thai Chamber of Commerce, Academic Year 2019. 126 -136.
- Tiapaiboon, P. (2014). *Potential of Community-based Eco-tourism Tourism Ban Hua Non Wat, Mae Tom Sub-district, Bang Klam District, Songkhla Province*. Hat Yai: Faculty of Environmental Management, Prince of Songkla University.
- Zakia, K. (2021). Ecotourism in Indonesia: Local Community Involvement and The Affecting Factors. *Journal of Governance and Public Policy*, 8(4), 93-105.

